

Efter artikel 9, stk. 3, skal deltagerstaterne respektere retten for et barn, der er adskilt fra den ene eller begge forældre, til at opretholde regelmæssig personlig forbindelse og direkte kontakt med begge forældre, undtagen hvis dette strider mod barnets tarv. Det er værd at bemærke, at det i modsætning til lov om forældremyndighed og samvær § 16 her udtrykkeligt er barnets ret til samvær – ikke forældrenes.

Et barn skal så vidt muligt have ret til at kende og blive passet af sine forældre, jf. artikel 7, stk. 1.

Et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, skal ifølge artikel 12, stk. 1, også sikres retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet, ligesom barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.

Staten har efter artikel 19, stk. 1, pligt til at træffe alle passende lovgivningsmæssige og administrative forholdsregler til beskyttelse af barnet mod alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbrug, vanrøgt eller forsømmelig behandling, mishandling eller udnyttelse, herunder seksuelt misbrug, medens barnet er i forældrenes, værgens eller andre personers varetægt.

7.2. Kritik fra Børnerettighedskomiteen

Børnerettighedskomiteen har på baggrund af Danmarks anden periodiske rapport udtrykt bekymring over, at forældrenes rettigheder oftest vejer tungere end hensynet til barnets bedste (artikel 3). Komiteen opfordrer Danmark til at anstrenge sig for at sikre implementationen af princippet om barnets bedste i love m.v. såvel som i retslige og administrative afgørelser, der vedrører børn (CRC/C/15/Add.151).

Komiteen har tidligere udtalt, at det ifølge komiteen er forkert at sidestille barnets rettigheder med forældrenes. Barnets bedste kommer først i alle situationer, også hvor barnet er fanget i en kamp mellem forældrene (UNICEF: »Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child«, 1998, side 231).

8. Praksis

8.1. Ingen lempelse i praksis, men mere overvåget samvær

I 2001 bestemte Civilretsdirektoratet i 7 pct. af sagerne om statsamternes afgørelser om afslag på eller ophævelse af samvær, at der alligevel skulle være samvær. I 2000 var det 13 pct., i 1999 29 pct., i 1998 17 pct. og i 1997 26 pct. Direktoratet omgjorde i 2001 7 pct. af de sager fra statsamterne, der gik ud på fast-

sættelse af samvær mod den anden forælders protest eller afslag på at ophæve et eksisterende samvær. I 2000 og 1999 var det 4 pct., i 1998 var tallet 6 pct. og i 1997 5 pct. (Samvær og børnesagkyndig rådgivning – årlig statistik fra Civilretsdirektoratet).

Lovens intentioner var en lempelse af adgangen til at ophæve eller give afslag på samvær. Alligevel ser det ud til, at Civilretsdirektoratet er mere tilbøjeligt til at give samvær end til at afslå eller ophæve samvær. Direktoratet har selv konstateret, at der på trods af lovens intentioner *ikke* er sket en lempelse i adgangen til at ophæve eller give afslag på samvær:

»Som bekendt fremgår det af forarbejderne til loven, at der skulle ske en lempelse i adgangen til at afslå eller ophæve samvær, hvis det i det enkelte tilfælde må anses for påkrævet af hensyn til barnet. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis samværet på grund af forældrenes indbyrdes forhold vil blive meget konfliktfyldt. Direktoratet har efter en gennemgang af praksis imidlertid ikke konkrete eksempler, der kan dokumentere, at der er sket en lempelse af adgangen til at afslå eller ophæve samvær. Dette skal efter Civilretsdirektoratets opfattelse blandt andet ses i sammenhæng med, at overvåget samvær pr. 1. juli 1996 er blevet et generelt offentligt tilbud ... Det er således direktoratets vurdering, at der i dag ofte fastsættes samvær med overvågning i sager, hvor samværet tidligere ville være blevet afslået eller ophævet. Ophævelse og afslag på samvær er meget indgribende afgørelser, og der stilles derfor store krav til begrundelsen herfor ...« (Skarrildhus 1998)

Det fremgår af Civilretsdirektoratets statistik for 2001 om samvær, børnesagkyndig rådgivning og konfliktmægling (juni 2002), at statsamterne i 2001 fastsatte overvåget samvær i 68 pct. af de sager, hvor dette spørgsmål blev rejst. I 2000 var det 73 pct. og i 1999 75 pct. af sagerne. De hyppigste begrundelser i 2001 i sager, hvor der blev fastsat overvågning, var barnets alder (44 pct.), særlige forhold hos samværsforælderen (32 pct.), manglende kontakt (32 pct.), samværet fastsat i overensstemmelse med forældrenes aftale (26 pct.) og særlige forhold hos barnet (20 pct.).

8.2. Afgørelser fra Civilretsdirektoratet vedrørende afslag på samvær og ophævelse af fastsat samvær

Civilretsdirektoratet gennemgik i september 2000 direktoratets nyere praksis vedrørende afslag på samværsret. Resultatet er trykt i Nyhedsbrev fra Civilretsdirektoratet nr. 13, februar 2001, side 179 ff. Nedenfor er beskrevet en række afgørelser fra denne praksisgennemgang.